20-ter Jahrgang Nr. 6 — Jüdische Pester Zeitung. — Freitag, 13. Jänner. 1888.

Redaction u. Administration befinden sich: BUDAPEST, Waitzner-Ring Nr. 3.
Pränumerations-Preis:
Für Oesterreich-Ungarn
Ganzjährig 8 Gulden östr. W.
Halbjährig 4 Gulden östr. W.
Vierteljährig 2 Gulden östr. W.
Für's Ausland
Ganzjährig 10 Guld. — kr. ö. W.
Halbjährig 5 Guld. — kr. ö. W.
Vierteljahr. 2 Guld. 50 kr. ö. W.
Pränumerationen werden jeden Tag entgegengenommen.
Annoncen werden nach aufliegendem Tarif berechnet.

יידישע פעסטער צייטונג

פאָליטישעס ארגאן. ערשיינט וואכענטליך דרייمאל.

רעדאקציאָן אונד אדמינים-טראציאָן בעפינדען זיך: בודאפעסט, וויאיטצנער-רינג נר. 3. פראנומעראציאָנס-פריס: פיר אסטערייך-אונגארן גאנציעריג 8 גולדן אסטר. וויר. האלבייעריג 4 גולדן אסטר. וויר. פיר־טעלייעריג 2 גולדן אסטר. וויר. פיר דס איסלאנד גאנצ־יעריג 10 גולד. — קר. ג. וויר. האלבייעריג 5 גולד. — קר. ג. וויר. פיר־טעלייעריג 2 גולד. 50 קר. ג. וויר. פראנומעראציאָנען ווערדען יעדען טאג ענטגעגענאָמען. אנאָנצען ווערדען נאך איינלויפנדם טאריף ברעכענט.

בודאפעסט, פרייטאג, דן 13 טבת תרמ״ח — Erscheint wöchentlich dreimal. — וואנצינס טער יאהרגאנג נר. 6 1888

דיא קריגספראגע

אים אונגארישען פארלאמענט.

עס איזט קיין צווייפל פיר דיא בעסטערונג דער לאגע, דאסס מאן נון אפענטליך אים פארלאמענט פאן דער דרא״ענדען קריעגסגעפאהר צו שפרעכען בעגינט. אונד דאסס אין אינערהאלב אנגארדנעטעריזיזיג דיא הונגערלידענדע פארטיק רוסלאנדס אין שארפען ווארטען פערדאמט ווירד.

אין דער פארגעסטרינען וועכע אבגעאָרדנעטעריזיזיג וואָרדען אין דיא אונגארישע רעגירונג צוויי אונטערפעלדאנגען אנגעגעבען ווערדען דיא אין דיא אויסוואנדערונג פארלאנגטע אנגעלעגענהייט אין דער בעצעהונג אין דיא פירדען דיעזע אינטערפעלאצאנען אונד דערען אויפזהרלוכע בעגרינדונג אין דער בילאנג צו פארלעגונגען נעמעטר.

דיא דריטע מיט וועלכער אבגעאָרדנעטער פעלדצוג דיעזע פראגען אויסלייכטעט, וואר צוגלייכט אינע אונפארטייכעיט דען מיט שטאָלץ בעגרינדעטען אים אונד אין מאנגעל דארגעלעגטען דער נעפאהר דאס מאן מיטר אלס נאטיג דיא פעסטהיט. דיא וואהרע איז דיא וואהרהייט אלס דיא אנגאלס צו לעגען אונד אין דיא אנגאלס אויפ־רוכיג מאכען נור פרוכטבאר אונד נוטצבאר אין דער לאנג דער צייט.

דען רוסלאנד טאן דאס הונגען דער אבגעלעבטען אנגעלעגען, צוגלייך ווירד דער דריטע־רונג מיט דענען פראגען אנגעגעבען. אבער דיעזע פראגען ווי בערעכטיגט אונד אין דער בעגרינדונג דערזעלבען דאס דעער אינטערפעלאנג נור דען ווענען דער נאצען אויסדרוקס געבראוכט. ווער כע קלאריטיט פעלדאנג אובער דיא נאכפאלגען צוגלייך אינטערעסאנטען פארטיק, אינטער דיא פערהאלטנג דער מאגיארען געגען דיא פינ־מערהאפטען רוסישען קרעגסריסטונגען, אינטער דען אינשטאנד, אב אונד איך ווען ווער אים פאללע דעם קרעגעס צו דעפענען האבען, ווער אונטער עטרלעכער פערבינדונג אונד אונד ווער נור פ״ר גוטיסטס פאללע מיט אונס עגדט.

וויא לאנגע אלל דיא אנגעסטרעבטע נאך דויערן? וויא לאנגע אלל מאן אים דורכדרא־אבער בלייבען? אב ווייר נעגען אנגעגעבען אי־מערהאפטיגען, אונד פרוכטבארע פערוויקלונגען נעשטאנד ווער? מאן האט נכט דאס דעם דעם פאלקע שווערע לאסטען אויפצערלעגען, אונד אים צו אונען, וואהרע דאס נעגעבען אונד וואס נעגען דען זאלל, דער פערלאנגטע אונטערהאנדלונג־דאוואס אים עטוואס שאנדט? עס נכט אבער נכטס אנווידערלעגט אלס דען בערוהען גע־דאוואס דיא וכטיגסטע דער מאגיאנישען קרעגס, דיא נעטוויסנסאללען מיטען דער אפפע־צעללען פארטיקער, אחדע אויסוויכטערען אונ־ווארטען אונד צווייטיגען בעשיכטיגען ווער נכט אם פראגעצע. דאנאצען האט אין דוילונגס דעם דארוף אפפען אונד פרוטיסט צו פאגען, וויא ווייר דאראן ווער, אונד אינע אנגעשטוקקטע אנטוואָרט צו פערלאנגען. דיא וואהרהייט קאנן קיינע שרעקלוכע זיין, ווענן מאן דיא ״ע״ט צ״ט ערפאהרט. אסטערייך־אונגארן האט אינע שטארקע אונד מאפפערע ארמעע. דיא צוור טהאטקראפט

ווייר בערייט; ווייר בעזיטצען אינע אר־מעע, דיא קיינע אנדערע אן טאפפערקייט. הינ־נעבונג אונד פאטריאטיסמוס אינטערטרייפפט רי־הען ווייר איך איהר אים. אונד ווענן איינעס טא־געס דער אנגרייפפער נכט פאר דער שרעקק־ליכען אויסיכט איך דיא פערוויסטונגען דעס קריעגעס אינגעהאלט, ווענן ווייר אינע אנגרעכט אונד אהנע הערוויסאפרדערונג אנגרייפפען, ווערען. אן דעם טאג מאן מערקע זיך עס וואהל, ווירד עס אן אללען פראנצאיישען בריסטען נור אייגע עגעלע, דיא וועלע דעם פאטרלאנדעס נעבען, אונד עדע מאן פראנקרייך אין איינצעגעס שטיקקען זיי־נעס נעגרינדעטען ווירד, ווירד מאן אבער דיא ריכען אללער וויגער קונדער הינוגעשריטען מיסען.

דיא דעפיכלקאנער שפענד עמען דער דרעדע ווערדראלט ווער לייטען בי פאלל.

אים סענאט דיעלט הערר קארנא דער פאטער דעס פראווידענטען דער דעפיכלק, דיא ערפאהרונגען, עס דעסס אין דערזעלבען:

ווענן דער קאנגרעסס צו ווערזאלל דורך ווענ דער פראווידענטיאלרעגען וואנש נאך אינגרעס אונד אויסוארטונגס פריגדען קרעגעבען, ווענן ער דיא אבטונג דער פערפאססונגסגעמעסע אונד דיא דאראלטונג דער דעפיכלקאנישען פאהנע פער־קרעגס וויסען וואללטע, וא דאס ער זיך אין דער וואהל נכט געשיטט.

מיט אינעס וואנשע פיר דאס גערעגען דער ווערזאמיסטעללונג פאן 1889 אונד דער הערזעלט־וואהרונגען פיער דער נראפפען רעוואלוציאן שלאפפ הערר קארנא ווענ מיט נראפפען בייפאלל אינ־נעאטמונג דערזע.

פערשיעדענע נייאגקייטען.

(קרייגנ אדער פריעדען?) צו דען פערשיעדענען אנזיכטען דאפר, דאסס רוס־לאנד זיך אויף אינען נראפפען קריעג פארבערי־טטע, גערארט אויך פאלגענדע מערקונגען דער פאל־נישען בראנשטער: אין פראנקרייך (רוסיסש־פאלען) אונד אין דער נאצען אומגעגענד דיעזעס אינטעס ווערדען בערייטס גענדעקאוואל־לערי־מאפפען אנגעהייפט: עס ווערדען אויך גליכצייטיג נראפפען באקקע־רייען אונד פראוויאנטמאנאצ־ציע ערריכטעט.

(פאם לאנדשטורם.) דאס האנ־דערטיעפפטיעס האט געשטאטטעט. דאסס עגע פאראגען דעס ערפאלגס לאנדשטורם-אויפגאבאטס, וועלכע נכט מיליטאריש אויסגעגעלוכט ווער, וא״ווא דיא לאנדשטורמפפליכטיגען דעס צווייטען אויפגע־באטעס אבערהייפט, ווענן וא זיך אים פאללע אייגעס קריעגעס אין דיא דעגעסטע דעס פערא״ענס פאס ראטהען קריעגע, שטעללען אונד פיר אידערע דיעפפאללעגע דיענסטלייסטונג עגטוידערע נאר קי־נען; דער דאך נור אייגע ערהר מאפפעגע עגטלאר־גונג בעאנשפרוכען. פאס וואפפענדיענסטע בעפרייט ווערדען קאנען. ווער פאן דיעזער ערלויבנס גע־בראוך צו מאכען ווייסט, וואללע זיך אם 14. ד. (אמסטאג) נאכמיטטאגס פאן 2—6 אהר אים לא־קאלע דעס בירגערקלובס דעס ו. בעצירקס (אט־טילאגאסס 58) מעלדען.

בעריכט איזט, ווענן עס זיך אים דיא עדרע אונד דא ווארל דעס שטאאטעס האנדעלט, יעטצט גילט עס צו וויסען, אב ווייר נכטס דורך אללגיראפפע נאכ־גיעבעקייט רוסלאנד ערמוטהיגען, אב דיא גערולד נכטס צו שוואכע אויסארטעט.

אויס דען פראנצאיישען קאממערן.

דיא פראנצאוישען קאממערן טראטען אם 10-טען ד. מונדער צוזאמען. אים אב־גאנגדערגעטהיזיג ערפאפפטע אלטערס-פראווידענט בלאנק דיא בעססיאן מיט אייגער אנשפראכע אין וועלכער עס אינטער אנדערעם הייסס: ווייר האבען שווייערע אנשטאנדע דורכגעמאכט. אבער דיא דעפיכלקאנישען אינסטיטוטען זינען ווייטער אונד געשטארקט אים דער קריעג דערפאר. מאן מוס אינער נאצאן אנערקענען צאללען, וועלכע אין אינעם געפיהלל מעפער מאראל יאללטע. דאסס דיא דעגעגנונג פאר אללעס דיא גנעשטענדע אונד לעבלוסקייט דיא; ווענען בעגרייפפען דאס דאסס אינער אינער דעפיכלק דיא ערסטע בורגי־שאפט דיא פאללשטאנדיג גלייכטיג אללער בורגי־גער פאר דעם גנעטצעג אינט; ווענען דאס מיט דעם גנטרעטטעטע פפפפטלוכע גנוייסען צו בעשווערטען, דאס דיא אללשטאנדיגע דיסקוסיאן אונד אינ אינ אינ

האלצאַרראַטהע צוגרונדע נעגען. דער שאַרען אויט זעהר גראָסס. דיא אויהאבע דעם בראַנדעס, דער געלעגען צו זיין שיינט, איזט נאָך ניכט בעקאַנגט.

„דועלל-וואוסה אונד מאַנעסמוטה".

אונטער דיעזעם טיטעל בעגעגען וויר שאָן אין דער אינערמאַרגען נומער אונזערעס בלאַטעס מיט איינער נ י י ע ן ע ר צ אַ ה ל נ נ אַ יס דעם לעבען דער יידישען געזעללשאַפט אללערגייַ-סטער צייט.

דיא דועלל-וואוסה האט גערעדט אין דען יעגסטען טאָגען זא זעהר אינבעראַהרענגאַמען, דאַסס מאַן אין געוויססען קרייזען יעגען דעם קלייגסטען, גע-רינגסטען פאַרפאַללען זאַאַרט צום צוויקאַמפף שרייטען, געוויססע יודען, וועלכע גערנע עדען שפאַרען אונד עדרע מאַדע מיטמאַכען, שטעללען איך אין בעצוג איף דאַס דועלל אהרען מאַנן. דאַלט מאַן איהנען דיעזע טהאַהריַיט פאַר, דאַנן פאַהרען דיעזע הערען עגסיסטען איף אונד זיא פראַגען, וואַרום דען גראַדע זיא אַלס יודען ניכט דען נעהאַרען מוטה צוגען אללען? דער יודע — מיינען זיא — אַלל בעוויזען, דאַסס איך ער קיין פיזלגיג איזט. יעגען מאַן איהנען יעהאַרט, מיססטע מאַן אהרע נאַמען פיר איהרע נראַסטהאַטען אום דועלל צומיטדעסס אַלס מאַרטירער פיר קדוש השם: אין דער יידישען געשיכטע פערעיגען.

דאַס יודענטהום אוט יעדאַך נעגען יעדעס בליטפערגיעססען, אונד שאָן דעסהאַלב אללען איזט פאַס יידישען שטאַנדפונקטע אום דאַס דועלל פערייערפליר. דאַסס מאַן אבער אין פראַכטער דעם צור מאַרע-מאַהרהייט געוויאַרעגען דועללס אונד צוגלייך אין מאַן פאַן וואַהרעם מיטהע זיין קאָגן, דאַס אַלל אונזערע ערצאַהלונג צייגען. אין דערזעלבען קאַמפף ניכטס געוויאַנגענעס אונד ניכטס אומאַנזעהנס פאַר. אַזהר אינאַלט איזט שפאַנגער אונד אום דעם אללטאַגלינען לעבען גע-ריפפען. דיא דאַרין געשלעגרטען געשפּרעכסע קאָנגען זיך עדסט אינאַנגסט צוגלייכען; דאַבען אונד קאָנגען זיך איך עטצט נאָך יעדען טאָג ער-אייגען.

דאַסס מאַן אום דיעזער ערצאַהלונג איך איי-גע ווייזע לעדערע פיר'ס לעבען ווירד צוגעהען קאָנ-נען, נעהמ וואַהל שאָן אום דער אין דיעזען צוגלען ערפאַללטען אנדייטונג דעם אינהאַלטעס הערפאַר.

אום אללען דיעזען גרונדען ערלויבען וויר אונז, דיא אייפערקאַמקייט דער נ. לעזער איף דיעזע נייע ערצאַהלונג צו לענקען.

איס דעם געריכטסזאַאַל.

דיא אונגאַנגער וועהרמאַוואַ'ס.

אם 15. מאַרץ 1884 וואַרדע צור ערגאַנגענהייט אן דען פרייהייטסקאַמפף אין צ ע נ ג ל ע ר אייגע פיער פעראַנשטאַלטעט, צו וועלכער מעהרערע הערפאַרראַגענדע אבגעאַרדנעטע דער אונגאַהאַנגע-קייסספאַרטיא — דאַרונטער נאַכמיעל אַ נ נ ר אַ ן, אַטטאַ ה ע ר מ אַ נ ן, פיעל האַ י ט שי, קאַרל ה ע נ ג ע ר י ש אונד ניקאָלייס ב אַ ר ט הא — נעלאַדען וואַרען. איף אייגער אייגענס צו דיעזעם צוויעקקע ערריכטעטען טרעבענע אם קאַששיטשאַ-פלאַטען האַטטען דיא הערגער צום פאַלקע שפּרע-כען זאַללען. דיא אונגאַנגער דעם אנטיסעמיטען ווערהאַיאַ וואַללטען. דאַסס איך דיעזער אייגע רעדע האַלטע, וואַס איך געשמאַטעט וואַרדע, יעדאַך מיט דעם בעמערקען, דאַסס דיעם עגטוויי-דער איף אייגעס אונדערען פלאַטצע אדער ערסט דאַנן געשעהען זאַלל, נאַכדעם דיא געלאַדענען נאַסטען בעריטס געשפּראַכען האַבען וועהרען.

אלס נון נאַך 9 אוהר מאַרגענס נאַכמיעל אינגאַן דיא טרייבונג בעשטיגען וואַללטע, פעדרהאַנ-טען איהן דיא אונגאַנגער וועהרהאַיאַ'ס מיט שטאַק-קען, ער וואַרדע שווער פערלעגטע אונד קאָנגטע זיך קיים רעדען. איך אטטע הערמאַן וואַרדע בעראַהגט, דאַר מאַכטע ער זיך מיט הילפע דייגעס שטילעגטס פרייע באַהן.

דיגען דיעזער פאַרגאַנגע שטעהען דיעזע פאַר דעם קאָגעל. געריכטסהאָפע פיר דען פעסטער לאַנד-בעצירק אים נאַמען 22 פעראַנגע — דאַרונטער דיא בעקאַנגטען אנטיסעמיטען פראַגען פ ע ר ש אַ ר נעגיא ר אַ ן אונד עמיל ס ע מ נ ע ר — דעם פערברעכעגס דער נעוויאַלטטהאַטיגקייט אונד דער שוועהרען קאַרפעליכען פערלעטצונג אנגעקלאָגט.

צו בעגען דער פעראַנלאַסונג וואַר דער אַנ-געקלאָגטע געגעגען ניכט ערשיעגען אונד דער שטאַאַטסאַנוואַלט בעאַנטראַגטע. דאַסס דיעזעס אנדערוואַהס מיט בעמאַקקרעטעס פאַרלעבען צוויאַנגסהייט פאַרגעפהרט ווערדע. אין דיעזעס אונגעגלייקען טראַט געגעגען אין דען זאַאַל אונד זאַגטע: „איך דאַנקע דעם הערען קאָנגליכען שטאַאַטסאַנוואַלט פיר דיעזע וונע אייסערעגע אַ-בער מיין פאַרלעבען." דער שטאַאַטסאַנוואַלט ער-ווידערטע: „עס וואַר מיינע פפליכט, דיעס צו זאָגען, אונד איך ווערדע עס נאַטהגעגעפאַללס איך בייא אַנ-דערע גלעגענהייט זאָגען."

אן דער מיססהאַנדלונג וואַלל קיינער דער אַנ-געקלאָגטען זיך בעטהייליגט האַבען.

נעגען פ ע ר ש אַ ר האַטטע דער בירגער-מייסטער פאַן צוגלער, פראַגען נ נ ב אַ ר ד, דיא עפרענבעליהנגסקלאַגע ערהאַבען, וואַל איהן דער אַנגעקלאָגטע אים אַלאַסס דער לעטצטען וואַהל אין צוגלער איינען שוירקען געגאַנגען האַט. אבער דיעזען פונקט ווירד יעטצט עבענפאַללס פערהאַנ-דעלט. פערשאַ האַלט דיגען בעליידיגערען אים-דרוקק איפרעבט. דא ער דיא אינגעוטצרוכקייטען דעם בירגערמייסטערס בייא דער אבגאַרדנעטען-וואַהל וועלבסט געוועהען האַבען, דער פראַווידענט קאַנשטאַטירט, דאַסס דאַס אבגאַרדנעטענוויי דיא וואַהל קאַמ י אַ ט הי ס אַלס געוועטצליך אַנ-ערקאָגט האַבע. פערשאַ ערקלאַרט טראַטצדעם דיגען איסרוקק איפרעבצוהאַלטען בי ניכט דיא 800 פערדראַגטען וואַהלער פערגאַמטען ווערדען. צייגע גיבאַרי מאַכטע דאַרויף אייפערקאַם. דאַסס דיא אַנגעקלאָגטען גערגע יעגע אכטהערדעס מאַגער הערייפבערגען מאַכטען, אום נור איגע שקאַנדאַלאַז דעמאָנסטראַציאָן צו פעראַנסטאַלטען.

דער מיטאַנגעקלאָגטע לאַרבאַאַ אנדרעאַס ו נ ד ר ע ש ערקלאַרט, ער דייא זא בעטרונקען גע-וועזען, דאַסס ער זיך אן ניכטס ערגעגערן קאָנגע.

דער טאַלאַרגער שטעפאַן ט אַ ט ה ווירד בע-שולדיגט, זיך זעהר עקסצעסיף בעגאַמען אונד אַמטפּראַרט געשריגען צו האַבען: „שלאַגט דיא יודען טאָדט!" ער לייגגט דייגס. דעם אַנגעקלאַ-טען פראַגען ס אַ מ אַ האַלט דער פראַווידענט פאַר, ער האַבע דעם גראַפען ק אַ ר נ י ש צוגעריפען: „איך דייגעס הערען דא אַללטע מאַן דען לייב איפשרייבען" מאַכע גגששלרגגס זיך דאַרען. דאַסס ער קאַרגיש ניכט געקאָגט אונד איהן פיר אייגען יודען געהאַלטען האַבע!

פאַן דען בייזעער פעראַגאַמענען פעפצעהן צייגען זאָגען דרייצעהן בעלאַסטער פיר דיא אַנגע-קלאָגטען אים: דיא אַבערגען צוייא וויסען ניכטס גגייגעס אנצוגעבען.

פרגנומעראַציאָנס-איינלאַדונג.

ווער ערזוכען אונזערע געעהרטען פרגנומעראַנטען, דערען פרגנומעראַציאָנס-מעדמען אם 15-טען יאַנגער 1888 צו עגדע גגעהט (וואָס נאַנגן ד ר י ם ל י ך אויף איהרער „אדרעסס-שליפּע" אנגעצייגט איזט), איהרע מ ר ע נ ומ ר אַ-ציאָן נ י ט י נ ס ט צו ע ר נ י י ע ר ן, דאַמיט דיא ווייע-פערע פערזעגדונג דער בלאַמעער קיינע שאַרונג שטאַרגע עדליידע.—

ווער ערזוכען אונזערע געעהרטען פרגנומע-אַנטען אונד פ ר ע נ ד ע ן זיך מיט איהרען צוגשטעגען ווערעסט אז אונזערע ערעאַכציאָן צו וועגדען.

אויך בייטשען ווער, דיא אדרעססע דייטליך וויא פאָלגט אנגעגעבען:

יודישע פעסטער צייטונג

וויטצגער-ריגג נומ. 3. בודאַפעסט.

Jüdische Pester Zeitung

Waitzner-Ring Nr. 3.

פערראָזונג

דער אינסברוקער-לאָזע.

בייא דער אם 3-טען ד. פאָרגעגאַמענען צייהונג פיער דער הויפּטגעוויגנס מיט 15.000 פל. איף נו' 41008, דער 2-טע מיט 2000 גולד. איף נו' 37816; פערגער געווינ-גען: 600 פל. נו' 40617, 400 פל. נו' 21175, 180 פל. נו' 49902 אונד 50 פל. נו' 17237.

נעשאַפטסבעריכט.

געטרייידע-געשאַפט. וויצען]וואַר נעפעהרן וועגיג צו מאַרקטע נעבראַכט. דיא פרייסלוגג וואַר שוואַך.— פרייזע וואַרען אום 10 קר. נעפאַלען.

ווייצען, טהייס: 200 מעטער, 81 קילאָגראַמס 7.45 גולד, 100 מעטערצ 80.5 קילאָ 7,45 גולד. 3000 מטרצ. 80 קילאָ 7,45 גולד. 100 מעטערצענ. 80 קילאָ 7.50 גולד, מעטעטר-מאַרען 100 מעטערצענ' 80 קילאָ' 7.35 גולד, — 100 מעטער-צענגנער 80 קילאָ. 7.40 גולדען. 100 מטצ, 78. קילאָ 7.20 גולד. 100 מטרצ' 78. קילאָ' 7.45 גולדען.— וויסענגנרגער 200 מעטער-צענ' 77. קילאָ 7.25 גולד, — אבערטהייס 1000 מעטערצ' 78,5 קילאָ 7.55 גולדען (אללעס פיר 3 מאָנאַטע.)

מאַרן 5,70 — 5,75 גולד.

נעריסטע, זיטטער-וואַאַרע 5,25 — 5,55 גולד.

מאַלץ 6,90 — 7,60 גולד.

קוקורוזע 6,45—6.50 גולד.

האַפער. 5,50 — 5,80 גולד.

דיא אמטליכען געטרייידע-נאָטירונגען דער דייזיגען מאַרגהאַלע זיגד: וויצען:

טוואַל.	באַשטאַאַר: fl.kr.	fl.kr.	עסטער-באַדען: fl.kr.	fl.kr.	טהייס: flkr	fl.kr.
78 קילאָ	7.20	7 25	7 10	2.15	7.15	7,20
79 „	7.30	7.35	7.20	7.25	7,25	7,30
80 „	7.40	7.45	7.30	7.35	7.35	7.40
81 „	7.55	7.60	.—	.—	7,40	7.45
—	.—	.—	.—	.—	.—	.—

טערמינע-געשעפטע. וויצען פער פרייהיאהר 7,64 — 7,65 גולד. האַפער פער פרייהיאהר 5,92—5,94 גולד. קוקורוזע פער מאַיגיגע 1888, 5,90—5.92 גולד.

רעפּס. (קאָהל) פער סעפּטעמבער-אָקטאָבער 1888 10.50—10.75 גולד.

קאַרטאָפעלע. געלבע 2,40 — 2,70 פל. ראָזע 2,30—2,50 פל.

שפּיריטוס. גייגע מעטהאָדע, אום קלייגען 25.50 פל. אום גראָסע 24,50 גולד. אלטע מעטהאָדע, פעסטהעפע שפּיריטוס 28.75—29 גולד, אללעס פער 10.000 ליטר-פּרצ.

פרעסבורגער שלאַכטפיעהמאַרקט. דער אויפטריבע איף דעם פרעסבורגער פיעהמאַרקט פאָם 8. ד. מ. בעטרוג 1651 שטיק. דאָפאָן וואַרען 1340 אונגאַרישע, 235 דייטשע אונד 65 גאַליצישע. דיא פרייזע וואַרען: אונגאַרישע 55.— —61, גולד. דייטשע 56 — 62, גולד אונד גאַליצישע — גולד. (אללעס פער 100 קילאָ.)

ווייגער פרייזע.

וויצען, טהייס: 80—82 קילאָ, — 8,20—8, באַנאַטער 8,—7,80 גולד

וויצען פער מאַיגיגע 7.77—7.82 גולד. פער פרייהיאהר 7.77—7,78 גולד.

מאַרן אונגאַרישע 71—73 קילאָ 6,20—6,30 גולד קוקורוזע אונג. 6.95—7,95 גולדען.

האַפער אונגאַרישער 5,90 — 6.10 גולדען פער מעטער-צענטנער.

ריבאַל 30,50—30, גולד. פער מטרצ.

שפּיריטוס —,26—26,25 גולד. פער 10000 ליטער פרעצענט.

ווייגער שלאַכטפיעהמאַרקט

דער אויפטריבע איף דעם ווייגער שלאַכט-פיעהמאַרקט אם 9-טען ד. מ. בעטרוג 3523 שטיק. דאָפאָן וואַרען 850 אונגאַרישע, 957 אַאַליגישע אונד 1716 דייטשע. דיא פרייזע שטעללטען זיך ווי פאָלגט: אונגאַרישע מאַסט-אָכסען 49 — 60 גולד. אַאַליגישע 47. — 57, גולד. אונד דייטשע 48. — 63 גולד.

הערויסגעבער אונד פעראַנטוואָרטליכער רעדאַקטאָר

מ. סאַ ב אָ ל ט ש י.

Eigenthümer: Witwe M. REIS. Herausgeber und verantwortlicher Redacteur: M. SZABOLCSI.

Budapest. Druck von Sam. Markus. Andrassystrasse Nr. 12

אויס דעם פארלאמענטע.

צווייא רעדען נעגען רוסלאנד.

אין דער פארגעסטרינען זיצונג דעם אבג ע-ארדנעטענהויזעס היסטעטען דיא אבגעארדנעטען אנגאן ה ע ל פ י אויט נוקאלוים פ ע ר צ ע ל אן דיא רעגירונג א י נ ט ע ר פ ע ל ל א צ י א-נען א י כ ע ר דיא א י ס ו י א ר ט י נ ע ל א נ ע.

אבגעארדנעטער ה ע ל פ י אנטט: זיט נע-רומער ציט ערהאלט זיך דיא נאכריכט דאס רוסלאנד נ'אססע קרעגסרוסטונגען טרעפפע אונד אנסטאנדערע אן דען גרענצען דער אסטערר-ביש-אונגארישען מאנארכיע בעריישונגע שטייט-קראפטע אומטמלע. דיא ערזאכונגע נאכריכט ווירד דורך דיא ראש נאכא'נדער ערפאלגטען מיליטאריישען בעראבטונגען בעשטאטיגט. ווערלכע צום טהייל אנטער דעם פארוישצע זו. מאיעסטאט דעם קאנונס אן לעמצטער צייט אן זיין שטאטט-גפפונדען האבען. דיעע בעראבטונגען קאנען שאן דער נאטור דער אכע נאר נכט דען גענעשטאנד אינער בעשפרעכונג בילדען. אינער בעמערקונג ערגאר קאנן איך מיך נכט ענטשלאגען. אים פעד-לופע דיעיער בעראבטונגען איט דיא נאכריכט איפ-נעמכט, דאסס צווישען דעם מינסטער דעם איס-פערן אונד איינער האבגעשטעלטען מיליטאריישען פעלדוגלוכקייט איינע מיינונגספערשיעדענהייט אין דעם זינע איפגענומען דיא. דאסס דיא לעמצטע-נאנגע פעדזוגלוכקייט אים אינטערעססע דער פערמיידונג אינעס קריעגעס עס פיר אנגעגעבע דיעלט. רוסלאנד זע נכט נאנגעסטאנען אין בע-טרעפף בילדונגעס צו מאכען. דאפפנטליך איט דיעזע נאכריכט אינבעגריפען. נאכדעם דיא אבער איפגעלעגטע איט דאלטע אך עס פיר מיינע פפליכט, נעגען דיעזע פערבאנדלונגע איינע-שטעלונג דער עדזוגלוכען מיליטאריישען פעדזוגלוכקייט — דער אינטער עס דיא — צו פראטעסטיר אונד איך דענקע, דאס נאנצע פארלאמענט, יא דיא גע-גערונג ווערלכסט מיטטעל נעגען אייגע זאלכע אייג-מעגונגע פראטעסטיר. (לעבהאפטע צוסטיממונג אויף דער אינסטרעסטען לינקען). מיליטאריישע בע-דאנקונגען מיטטעל דער איינע מיליטאריישע אונד-נעהיטען בעשראנקען; דיא בעשטיטונג דער פא-ליטישען רעכטע איט דיא איפגאבע נאך אונד-דער פארנארן. (לעבהאפטע צוסטיממונג אויף דער אינסטרעסטען לינקען.) איך ווערע אכריכטיגע פאן דעם קאנסטיטוציאנעלען זינע זו. מאיעסטאט פארריס דאסס דער קאנע ווערלכסט אייגע זאלכע איינמעגונגע נכט גערוזלעט האבען ווירדע. בין צו ערלאנגטער איפקלארונג מיטס איך דיא איינגאנגס ערוויאנטען נאכריכטען אלס בעגריפפע אונד-ען, אונד דא דראנגע זיך פאן ווערלכסט דיא פראגע אויף, ווען רוסלאנד נרעגר צו דיעזען אינטערעסע-רעסטונגען גענעבען האבע, דיא נאנצע זיעלע ווירדע דיעזע פראגע איף דענן עס איט נ בעקאנגט, דאסס אונערע מאנארכיע אין גיעדער צייט רוסס-לאנד נכט דען מינדעסטען נרונד, נכט אינמאל אינען פארוואנד נעבאבען האט, אינע זאלך פינד-ליכע שטעללונג אינגענומען. נאטירליך ווכט אונד פיעדעע ערדעמאן דען נרונד דיעעס אינבע-נרונדעטען פינדליכען איפטרעטענס אן דען אויף דער בארלקאן-הארלאבונגע. פארנעהמליך אן בול-נארען פארגעפאללענען נ'אינגסטען אונד דארין ווכט אונד פיעדעע איהן אייך דיא אפפענטליכע מיינונג אינגארנס. אונד נעראדע דעסהאלב האט דיא אינגארישע נאציאן דיא קרעגעגרישען נאכריכ-טען מיט מאנגלוכער רוהע איפגענאמען. דענן אבשאן עס ווארה איט, דאסס דיא נאנצע נאציאן איפריכטע דען פריעדען ווינשט, דענן ווער אללע ווייסען יא, ווא עערה ווער איהן בריינגען קאנן דאך קען אינגאר דען פריעדען אים ינען פרייגען. (לעבהאפטע צוסטיממונג אויף דער אינסטרעסטען לינקען.) עס איט ווארה, דאסס מאן אין דער פאלי-טיק גיך עטוואס באלד ערטראגען דארף. אים דען קרעגע צו פערמיידען. ווייל ווער דאדורך דען קרעגע ניכט פערמיידען. אונדערן נור אייפשעבען ווערדען. אונד דאס באלד, דאס ווער ערטרעגען. אונטערען פייער אין אייגע גנסטיגע אונד אבער אין אייגע נאכ-טהיילגערע לאגע בריינגען קאנן. (לעבהאפטע צוסטיממונג אויף דער אינסטרעסטען לינקען.)

אללין איך איט אונדערען גרינדען דאס דיא נאנצע נאציאן דיעזע נאכריכטען מיט רוהע אונד פיעדע-נאמטען. ערסטענס ווייל זיא אן אדערע אייגענע קראפט פערטרוים אונד ווייל דיא ערפאהרונגען דער פערגאנגענהייט גגלעהרט האבען. דאסס זיא ארזאכע האט, דערזעלבען צו פערטרויען. פערגעס איך דעסהאלב, ווייל פאס מיניסטער-פראזידענטען קאלשמאנדס וואורדע דאסס דיא פאליטיק, וועלכע דיא נעגאמטרעגערונג איס אריינגע נאמענטליך אן בולגאריען אינצע פיר אים אינטערעסס דער מאנארכיע גגלעגען האלט בעצוזוקקט. דאסס דיא באלקאנפאלקער זיך פריא צו אינבאהאנגען שטאאטען ענטוויקקעלן קאנען, דאסס דארט קיינע אינצענע פרעמדע מאכט אין פראטעקטאראט אים-אכע, איף דיא אינהאלטונג דיעזעס פראגראמ-מעס פערטרוים דיא נאנצע; דיא האפפנט דאסס דיא דעגירונג איך נכט אים האאפפנט דאסס דיא דעגירונג אכטיגען ווערדע. ווייל ערערמאנ פיהלט דאסס דעם אבער אינער פאטערלאנד אונד דיא מאנארכיע אינטערעסע אין אינגאנגע בריינגען אינטערעסע אין אינגאנגע בריינגען אינטערעסע אין אינגאנגע בריינגען

(איין אטטענטאט געגען דען צאר.) איים פעטערסבורגער דאטום טעלעגראפירט: דיא נאכרישטען איבער דאס אטטענטאט ווערן ווייטער פארגעסטרעגן. דער פאלגענדע ווערד אין דיא נאכרישטען אויגעטאן: אין דער בוים דיא פארשטעלונג דאס יעווראשאט. ענדליך אפשעטץ זיך אין פענסטער. „בעווייל נו!" פאנטש איין אינמאל אין זיין דער זיך אויסער דער וויבלעדיגן מעגנע דאס שאפ-פסראנצע. דא בעגינסטיגונג. דיא אללע עיניפפ, דאס ניכט נעשטילדערט ווערדען.

אבער אים פאטיליגראפה איים דיא ניטט אבזיכט דעם לאנגעם איין העפטיגען ווידערשטאנד נעשטאפסען; בעגאנדערט ווער עס עצדהערצאג לוזווינג, דער זיך פארשווארנען דעם נאכפסען טהייל דער וויינשע אינגארנס ווידערוועטצען, דער פאלאטין ערזאך קאמפסט מיט עניערגישנם מוטהפ דיא הנכטע דער נאצאן אונד עריקלאשע, דאכט ער דיעבער פאן דיעם אנטע צווילקקערעשען, אלס אהנע נינסטיגעס רעזולטאט זאך פיעסבורגער הייסקערען וואלקנשע. ענדליך נעהרונג דער פאנאך דורך אינען מאנגשפרוך דיא ווכנפאכט נען וויינשע דע נאצאן אין דעם פאלגענדען, אן דען פאלאטין עצדהערצאג שטעפאן נעריכטעטען הארטרייבנען:

„לייבער פעטער, דורכלויכטיגסטער ערצהערצאג אונד פאלאטין!

אים דער מיר אים נאמען דער שטאנדע מיינעם קאנייגיגעס אונגארן איבערדרייבנען אדרעסע ערקענע איך אנגעבליך ווייל ער איבער איין פאלשע עהרערביעטונג נאכר בטען פערבריטעטע האבע. דאס אין דרייער אנגעלעגענהייט איינגעטצטע עדרעגערטע הילט דרייע יאבע איינע ווטצונג אונד שטעללטע פעסט. דאסס כאבא שאן בריהער מעהרערע פעריאנען צום רובעל נעפאהרדערט. יך אבער מיט איהנען בין יעטצט נאך ניכט נעשלאפען האבע. יעפנהאלט שאהי. יעטצט ניכט פערפעלבטעט וויא. כאבא נעגענטהאיל מיט דער וויאפפע צו נעבען. עס ווירד נין פערזוכערט. דאסס כאבא דיא אבניכט האבע. דאס הארבע דומצער דיעללע איינצוטאנען.

(דאס חלק לעולם הבא.) מאן שרייבט אונז אים ה.-מ מ ד: „דער יואהנס אין שנטמטיאאריגאלדער. נאמענס ר. איצק שטערן, דער נעיאהרליך מארקטע בעיכסט. פאר מעהר אלס דרייסיג יאהרען יואר ער צו מארקט אין דעברעצין. וויא אייך דיא נראסטאר-לנספיר מ א ל ר ב ע ר ג ר אים בראאפיגט דורך אייגע נאמענס פערטרעטען יואי. דיעע בעגעגנעטען דאמאלס דעם עייאהנטען הערען שטערן. איבער דען וויא ווענען ווייטר ווייטשע טראכט ליסטע מאכטען. לאכעט נור. דיעע איהנען דער פערדאהנטע צו. אדר ווערדעט דאפיר אויך יענער ווערט ליסטען. אייגער דער נאמענס עגטגעגע! באה. יאהן! איך פערקלאנגען איך מיין חלק לעולם הבא אים ציואנצע קרייצער. ה. איצק איבערלעגט ניכט דאנגע איבר דאנזגטע אדם 2 קר. איין. אייך דען איבריגען נאמענס נאך ער אייך אדר פערלאנגען יע 2 קר. פיר אדר חלק לעולם הבא. פאר דריא יואבען ערהיעלט הערר שטערן אים באלאנג איינען ברייף דעסען אינהאלט פאלגענדערמאסען לייטעט:

ערהר נעבהרטער הערר.

ענטשולדיגען וויא דאסס איך מיר ערלייבע אן וויא צו שרייבען. אבער איך ווייסס מיר אין מיינער בעדראנגניס דייזען בעסטערען ראטה. דאמיט וויא מיך פערשטעהען אונד ווייססען. יאהן איך מיינע מיססען וויא. יערר נעגעהרטער הערר. יך דיא מיהע נעהמען. יך א מיינען ארמען פאטער צוריקקצוצאלען. דער צו יענער צייט יאהר אלס בעדאנגען בייא אלר בערגער יואר. ער הייססט יואזעף ר א ט ה. אונד האט פאר פיעלען אהרען איינען זיין חלק לעולם הבא אין דעם אמאלס אים ווייסס. דענן ער יואר דאמאלס ניכט אייף דיא 2 קר. אנגעגעבען. הייטע לידער איזט עס אנדערס. ער איזט פאן פיעלעם קומטער אונד נראססען אדענען אין גענעראלגעט מאן. שיקקוראלשלאג האבען עס בעווירקט. דאסס ער נאך יונג אן אהרען אין נרייז איזט. איך יוילל דיא ערהר נעעהרטער הערר, ניכט מיט פיעלען ערגעמיאהרען בעלאסטיגען, נור ביטטען יוילל איך דיא. דער דיא דאך אין נאטט גלויבענדער מאנן זיין מיססען. נאכדעם דיא פיר חלק לעולם הבא נעלד נעגעבען האבען: דיא נאכרישטען אויזאם לייגען אונד זיינען אהרען דאראן עטוואס לייגען. אין זעלביגעס ענטייטט צו האבען. דא שרייבען דיא מיר. דאסס דיא איהם זיין חלק לעולם הבא" צוריקקגעבען. פיעל-לייכט ווירד איהם דאס מוטה גענען. זיך ווידער צו עטוואס צו נעהמען. דענן ווים לאנגערער צייט מיסס שאן דיא ארמע מיטטער דאס הויז אויפ-רעכטהאלטען. איך ערזיעהרע מיינע ביטטע נאכ-מאלס: שאנען דיא ניכט מיהע אונד נעבען דיא אינער פערצייפעלטען אמטליגע דיא האפפנונג ווערדער. דאסס מיט דעם שרייבען פאן איהנען דאס גלייק אהר ניכט מעהר דא הארטאקקיג דען ריק-קען ווערדען ווירד. איך האבע דאס פאן איינעם הערען ערפאהרען. דער דאמאלס צוגעגען ווארן אי דערעצין.

דאגגע דיא דער ארלמאכטיגע אונד פערזעלטע ער איהנען אהרדע מיהע. דאס ווינשט איהרע ווייטע דאנקבארע

ווייללא ראטה.

הערר שטערן האט דער שרייבערין דעם בריעפעס נעאנטוארטעט אונד ערקלארט, דעם פערקויפער דעם חלק לעולם הבא" דיעעם אהנע יעדע פערגיטונג צוריקקגעגעבען.

(ש ט פ נ נ ן.) צו נעטטען דעם פעטטער אונד אלטישען קאמבעניאנטיגעס ער-ריכטעטע פריא ווטיע בערהארד ב א ר ב ע ר אייף דען נאמען אידרעס פערשטארבענען נאטטען איינע שטיפטונג פאן 3000 פל. פריא אנגא מ י ט-ג ע ר אייף דען נאמען איהרעס פערשטארבענען נאטטען לעאפאלד מיטהער איינע שטיפטונג אן דערזעלבע האהנ. אונד דערר הייריך קאנער יא ממנו פאמיליע צום אנדענקען אן דערען הייריך קאהנער אונד ווינע נאטטען איינע שטיפטונג פאן 2000 פל.

(פ א ר ל ע נ נ ן א ב ע ר ווייט-ש ע ר ל י נ י א נ ס נ ע ש י ב ט ע.) דיא פאן ד ר. נ א ל ר צ י ע ה ר נעראלטענען אפפענט-ליכען פארלעזונגען אונד ווייטע דעלייאנטונ-שיכטע ווערדען אם 14. ה. מ. אבענדס 6 אוהר מיט דער פיערטען פארלעזונג ווערדער איינגאנאממען אונד א דען פארלעזונדען אנכטאנ-אבענדען פארט-נעעטצטע.

(הערר הערמאן ב ר י ע ר) אין קאמארן ערהיעלט אונז מיטו בעצטע אייף אונזע דען לייפארטיקעל דיא אבזיכט טרעפארטס. פאלגענדע דאס רינטוצשטעללען: אין דער בוחע-

נעשיכטע

דעם אינגאריישען פרייהייטסקאמפפעס.

(3-טע פארזעצונג.)

ווי אהרעדר דיא דעסנאציאן פאר זיך מאיעסטאט אין אריגען בשאנד, עזוואיטטע אונטען פאר דער בוים דיא פארקסטעגונג דאס יעווראשאט. ענדליך אפפנעט זיך אין פענסטער. „בעווייל נו!" פאנטש איין אינמאל אין זיין דער זיך אויסער דער וויבלעדיגן מעגנע דאס שאפ-פסראנצע. דא בעגינסטיגונג. דיא אללע עיניפפ, דאס ניכט נעשטילדערט ווערדען.

אבער אים פאטיליגראפה איים דיא ניטט אבזיכט דעם לאנגעם איין העפטיגען ווידערשטאנד נעשטאפסען; בעגאנדערט ווער עס עצדהערצאג לוזווינג, דער זיך פארשווארנען דעם נאכפסען טהייל דער וויינשע אינגארנס ווידערוועטצען, דער פאלאטין ערזאך קאמפסט מיט ענערגישנם מוטהפ דיא הנכטע דער נאצאן אונד עריקלאשע, דאכט ער דיעבער פאן דיעם אנטע צווילקקערעשען, אלס אהנע נינסטיגעס רעזולטאט זאך פיעסבורגער הייסקערען וואלקנשע. ענדליך נעהרונג דער פאנאך דורך אינען מאנגשפרוך דיא ווכנפאכט נען וויינשע דע נאצאן אין דעם פאלגענדען, אן דען פאלאטין עצדהערצאג שטעפאן נעריכטעטען האנדשרייבנען:

„לייבער פעטער, דורכלויכטיגסטער ערצהערצאג אונד פאלאטין!

אים דער מיר אים נאמען דער שטאנדע מיינעם קאנייגיגעס אונגארן איבערדרייבנען אדרעסע ערקענע איך דיא וויינשע דער מיינען אונגארישען נאציאן. אונד וויינשע איך ניכט, דער איינגעבונג מיינעם פאטערליכען הערצענס פאלגענד, צו ערקלאיען. דאסס איך נעינע אללע מיינע זאגנאמרט דער עריפלינג יענער וויינשע נו-ווינדער ווער-דע, וואהרוך דאס וואהר מיינעם נעלעבטען קאנייגיגעס אונגארן אונד דעסען קאנשטיטוציאנערלע בלישהע בע-דונגס עיינטיט . . . . איך בין נעגינגע, אין דען וואינש מיי-נער נעטטיגען שטאנדע, בעטרעפפס איינעם אים דינגע דער לא נדענגנגעגע צו עינגענגערדן „אינגאבהאנגיגען אונד פרייאונזאטריכען מינסטעריעס" צו עיפלרען אונד בעאפטאנדע דאס דיא דאצו נעאיינגעטען פער-אנלאסיגען נאכהאלטס צו מאכען. צוגלייך האבען דיא דאהין צו ווירקען. דאסס דיא דיעבעצעגלכען נעאיינגעטען נען נעצצנד-נאגיגאנע צונגלייך מיט דען אין דער יאהר-מאנט-אדרעסע בעריהרטען אנדרען נעזעצע. פארשיאנדע דורך דיא שטאנדע עגטזייאסען אונד מיר יע עהער צור בעשלוסספאסטונג אונטערבריטעט ווערדען.

„בריגנגן דיא. לייבער פעטער, דען אינגאריש דעזער צוילען, דיא מיינעם פאטערליכען נעפיהלע פיר דיא וואהל. פארהר דעם פאן מיר שטנטס נעלייבטען אינגאריאלקעס נעטפנגנגען, אין מיינע אללערהאכסטע אונטערטאנ אייף דיא מיר פאנגעס אונגען וויינשע, צור קענגנטניס דער אינ-גאריישען רייכסטאגדע.

פ ע ר ד י נ א נ ד מ. פ.

ו ו י ע ן, 17-טען מארץ 1848."

דער פאלאטין פרישטאנדיגע דען נראסען לודווינ נאגטה אני ואלאיס פאן דעם ערצעלטען רעזולטאטע, דיא דיסקאציאן פ אי אם 17-טען מארץ ווערדער אין פרעסבורג איין, ווא דיא אם פאלקע מיט יובעל עס-טפאנגען ווארדע. פאם באלקאן איינעם נאסטהאפטע הערבע קאשטיטה איינע יעדע אן דאס פאלק אונד הונ-דינגע דיא אדרעדאקסע בעווילליגונג דער וויינשע אונ-נארנס אן. הערוויך שטעללטע ער דעם פאלקע דען נאאסען לרוויינ באשטאנדע פאר, אלס דען מאנן, ווילכען נאך דעם וואינשע דער נאציאן דער קאנינלכע ווילליג עגם פאר-דענשען דעם ערסטען אונגארישען פעראנטווארטליכען מינסטעריעס ערנאנגט האט. דאס פאלק ריעף בעגייסטערט: „עס לעבע דער נייע מינסטער!" אונד לודווינ באשטאנדע מיט נסע עפרקנגע. ער זאגט קיין אונד אינגע. דאסס ער קיינע פ ערשטרעקונגען מאכען ווילל. דאסס ער אבער זיין לעבען נור דעם יואהרע דעם פאטערלאנדעס ווידמען ווערדע. צור ערגיצונג דעם נעגיינשטען ערגאנגעס האבע ער נור א י נ ע ס נאאמען: דאס פערזיגען דער נאציאן.

נאך אינגאל נאהם דאשטיטה דאס וואיס. ער זאגטע: „עשטאטטען וויא מיר מיינע הערען, נאך אייגע וואיסע. דיינע קאנדערן. קאנינגיכע האה יט, דער ערצהער-צאן פאלאטין אונד בעפאללמאכט נסע קאנינלכע שטאטט-האלטער. קדרדע מאנגען אן דיא מיטטע אונזערגע פאלקעס צוריקק. הייער, אונטער נאטטעס פרייהיט אונזערגע הייסטער, איך, ווען איך זאגע, דאסס צו דעם עבען נעטטערלעגען עפאלגע נעטאנד זא פיעל בייג שטאנען דאגט. אלס וויינע ק. ק. הארוים. טראגען אללער עגשטאלאסטגנהייט אונזערגיוייסס אונד בייא אללער ווטאסאהרע, מיט ווערכער אונז דיא בעווהנער ווייג'ס עס-פאגנגען האבען, ווארע דער עפאגנ אהנע דען פאלאי-

נעשיכטע

דעם אינגאריישען פרייהייטסקאמפפעס.

(3-טע פארזעצונג.)

ווי אהרעדר דיא דעסנאציאן פאר זיך מאיעסטאט אין אריגען בשאנד, עזוואיטטע אונטען פאר דער בוים דיא פארקסטעגונג דאס יעווראשאט. ענדליך אפפנעט זיך אין פענסטער. „בעווייל נו!" פאנטש איין אינמאל אין זיין דער זיך אויסער דער וויבלעדיגן מעגנע דאס שאפ-פסראנצע. דא בעגינסטיגונג. דיא אללע עיניפפ, דאס ניכט נעשטילדערט ווערדען.

אבער אים פאטיליגראפה איים דיא ניטט אבזיכט דעם לאנגעם איין העפטיגען ווידערשטאנד נעשטאפסען; בעגאנדערט ווער עס עצדהערצאג לוזווינג, דער זיך פארשווארנען דעם נאכפסען טהייל דער וויינשע אינגארנס ווידערוועטצען, דער פאלאטין ערזאך קאמפסט מיט ענערגישנם מוטהפ דיא הנכטע דער נאצאן אונד עריקלאשע, דאכט ער דיעבער פאן דיעם אנטע צווילקקערעשען, אלס אהנע נינסטיגעס רעזולטאט זאך פיעסבורגער הייסקערען וואלקנשע. ענדליך נעהרונג דער פאנאך דורך אינען מאנגשפרוך דיא ווכנפאכט נען וויינשע דע נאצאן אין דעם פאלגענדען, אן דען פאלאטין עצדהערצאג שטעפאן נעריכטעטען האנדשרייבנען:

„לייבער פעטער, דורכלויכטיגסטער ערצהערצאג אונד פאלאטין!

אים דער מיר אים נאמען דער שטאנדע מיינעם קאנייגיגעס אונגארן איבערדרייבנען אדרעסע ערקענע איך

הינדערנס איהן דאמאלס ניכט אין זייגר קרייערע; דיא ווייסאלישע רעגיערונג האטט אללע פאליטישען אונד בירגערליכען בעשראנקונגען אויפגעהאבען, בעזאנדערס בים מיליטאר פערבאטס מאן לייכט יעדען נאמענס-אונד רעליגיאנס-אונטערשיד; ווייר שטעהען דיא אללע אין א י נ ע ר רייהע, מאכען א י נ ן גליער איס, טראגען א י נ ע אויסאפרס, גרעאכען א י נ ע ם בעפעהלע אונד האבען א י נ ן ציעל. איך האבע איבר גענוג פיעלע בראוו יידישע זאלדאטען קענען גלערנס. דיא זיך דורך שטיגנג פסיכיסערפיללונג אים דיענסט, דורך סאלדעס בעשראנען אונד מאפפערקייט אין דער שלאכט אויסצוכנטען אונד אחרע מאפפערלאנדסלייעט ניכט ווערטען מיט דעם מאר בעזייגנעללטען.

„ראזענבלוטה האטט אים אויסלאנדער לייכט ווייגען אבשייער ערהאלטען קאנגען; אבער פערזענכנס ערמאהנען איהן דאצו דיא בריעפע ווייגס פאטערס, פערגעבנס ערטהיילטע איך איהם זעלבסט דען ראטה דאצו, אלס איך דיא קלאגען ווייגער עלטערן געלעזען האטטע. ער וואר מיט לייב אונד זעלע זאלדאט אונד הערפס עס פיר איינע שאנדע, יעטצט נאדע, וווא ווייר דעם קאמפפ ענדגענגינגען. אויסצוטרעטען. יא, אלס ווייר אים מאין דורך ווייגע פאטפרשטארט מאשיר־טען, מאנטען איהן דיא טהרא־גען דער ערטערן ניכט וואנקענד. ווייר ווסטען אין יוסס־ראנד איין, ווייר אבגעשיאטען דען „ניעמען"-פלוסס, ווייר מאכטען בייא סמאלענסק, אונד ראזענבלוטה ערווייז זיך זא בראוו, דאסס ער דען אדדען דער וועפפאריישען קראנגען ערהיעלט אונד דארוך דעכנען קאנגטע. שנעלל וווייטער צו אוואנסירען. מיט יוהרענדער טרייע הינג ער אן מיינער פערזאן אונד מאטט נע פעליגסס ער ווייגען הוייפטמאנן, אלס ווייר דענען, צאגען זיך דיא רוסטען איממער ווייטער צוריק; דיא ליעסטען פערבראנגטע שטאדטע אונד דארפער הינטער זיך. אונטער אנפיהרונג דער ערבלליכע פליכטע־מען זיך דיא בויערן אין דיא וואלדער. אונד דרוקענדער מאנגער אונד גנטבעהרונג בעגאנגן דיא ווייתען דער ארמעע צו ליכטען. דא וואוסטע זיך יאזענבלוטה מיט פיעלע שלוכטיג אונד אומזוכ לעבענסמוטיגל אונד ערקוידקונג צו שאפפען. אונד דאך דאכטע ער אפט זעלבסט אום נור מיר מאן דעם, וואס ער מיהואס צוזאמענבראכטע, דען גראסטען שהייל צו נעבען. אומסטר ווייר ער לוסטיג, מוטהבאלד אונד וואוסטע ראטה אין דער פערצווייפלטען לאגע.

„גנדלך בעקאמען ווייר ווידער דיא רוסטען צו גנ־ניכט, אן דער מאסקווא האטטען דיא דיא שאנסטען ششעל־לוגגען אינגנ. עס זאללטע צוד שראכט קאמטען אונד ווייר צווייפעלטען ניכט אם ווייגע, דער ווייג מוסטע — וווא ווייר ראכטען — צום פריעדען אדדר וווינגסטענס צום רוהיגען וווינגטר־קאסס אונטער דען בעפעהלען דעס הערצאגס פאן אבראנטעס; עס אויס בעקאגנט, וווא דיעוגס קאסס אין דער שראכט אן דער מאסקווא געלייסטעט, וווא עס גע־לייטטען האט. דיא רוסטען ششאנדען דיא אייגע מוטער, דיא קאמפפטען דיא דיא ראיגען, דיא דראנגען אימטער פאן גייגען אין אינזערע שאארען, דיא פאן איהרן קראششטען וווגגעמאהט וווארדען, אבער דיא מוסטען דען געלונגענגע פלאגען אונד דעם קרייגסגלוקקע דעס פראנצאזישען לאי־זערס וווייכען. פאן מיינער קאמפפאגיע וווארקוים דיא האנד־טע נאך אבריג; דיא רוסטען קונגען שטרעקקטען מיינע בעפטען פרייגדע אן מיינער וווייטע נעדער. ראזענבלוטה פערלאר וווארדענד דער גאנצען ציט ניכט דיא קאלט־בלוטיגקייט."

(פאר־טזעטצונג פאלגט.)

אויס דעם געריכטסזאאל.

דיא אנהאנגער וועדהאזיאס.

פארגעסטערן אונד גנסטערן וווארדען אין דיעזעם פראצעסס גנגען דיא צוגלערער קראיאלל־מאכער דאס צייגנפערהער פארטזעטצטע. דיא אנגעקלאגטען שפעלען דיא אנשולדיגען אונד בע־צייגנען פאסט יעדען אייגצעלנען צייגען אלס לוגגער.

צוגג פראגען ב ע ר נ ע ר זאה, וווא פראגען פ ע ר ש א י אונד אין אנדערער, איהם אונבע־קאנגטער וווגער מאגן, מיט דונקלעם וווגטער־ראקק אונד מיט אייגעם צווייקקער. אייך דען אבגאנגדדע־טען אונד עטוואס וווארפען, וווא דיא וווארפען, דאס וווייסס ער ניכט, שפאטער האבע ער גערארט דיעזער וווגג מאגן דיא ס ע מ נ ע ן גגעזיעגען.

אנגעקלאגטער פ ע ר ש א י: פאן אללדעם, וווא צוגג דיעזר זאגט, איזט ניכט אין איגציגעם וווארט וווארר.

צוגג אנדרעאס ס א נ י ס ל א ניכט אן דאסס אונגראן איך אין פאן פערשאי גגעבעגעם צוגגען געשלאגען וווארדע.

צוגג וווייסטאסאבגאדדגעטער ה א י ט ש י זאגט פאלגגדעם אוס: אלס ווייר אוס דער קוי־כע קאמען, זאהגן ווייר. דאסס דאס פאלק דיא טרוכגגג אם קאششטט־פלאטן אומרוגגג האלטע. פאר אגגן שרגטט אין צוגלערער בירגער. דער אגגן דען וווג באהגען וואללטע. איהם פאלגטען אגגראן. אגגטע הערמאן, באראן פראגאן אונד איך. אלס ווייר צור טרוכגגג קאמען, גגגטשטאנד אין גראססער לארם אונד איך הארטע אייך. וווא איגצעלגע רייפען: „גגגן שווארצען הארט שלאגגטע דער אוט דער אגגראן" איך זאה אייך. וווא איגצעלגע אחרע שטאקקע האבען. אבער איך זאהם דיא זאכע ניכט ערגגסט. דגגן איך קאגגטע מיר ניכט דגגקגגן. דאסס דיא בירגער אונד אגגגאהגער אונגער שטארט אחרע אגגגגגן נאסטע. דיא וווג גגגלארדען האבען, מגגסדאגדעלן וואללטען. עס גגגטשטאגד אין גראססגס גערראגגג. אלס ווייר אגגן דער וווארדען צוגגקגערראגגג. אלס ווייר אגגן דער מגגגג נאהגרגטען. דא וווארטע זיך דיא וווגטע דער לוגגע אגגגגגן אגגגעקאגגגגן צו. דער אייך פערפאלגגן וווארדע. ווייר אבער גגגגגן אגגגגג

דען אונד אהנע צווייד־יטעקייט אויפטרעטען, דא ווייר אונכט ווערדע, וויא שאן אפט, טראטץ דער גראססען אפפער פיר אינערע ארמעע, דיא טריי־רוסטען ערפאהרונגען מאכען ווערדען. דא נאציאן האבע דען דרייבונד, ווערכעם אויך רוסס־לאנד אנגעהאלטע, מיט גראססטעם מיסטרויען אויפגענאמען, רוסס־לאנדס אבזיכטען ווער נכט צווייפעלהאפט. דיא רוסס־שע פאליטיק, דערען ווירקונגען איגע בלאדע, אבער פאנאטישע נייסט־ליבקייט, איגע פערלאנגען . . .

דער פ ר אז ו ר ע נ ט לייטעט אונד ער־מאהנט דען דרענגער, זיך אין דער וואהל וויגער אויסדרוקקע צו מאססיגען (לארם אויף דער אייס־פערסטען לינקען, רופט: ער האט רעכט!)

פ ר אז ו ר ע נ ט: איך אונטערזוכע נכט, אב דאס גנאנטע רוסט־ווא אדער נכט. דאך קאנן איך נכט צוגעבען, דאסס מאן אים אונגאר־שען פאהלאמגנ איבער דען קלערים אינער מאכט, מיט וועלכער ווייר הייטע יזרעגפאללס אים פריע־דען לעגען, זיך זאלבער אויסדרוקקע בעדיעגע. (צישטמטונג.)

נוקאלוים פ ע ר צ ע ל נדרעגקט דעם מי־טהעם דער בולגאריישען נאציאן, וועלכע אללין דען אנמאסגונגען רוסס־לאנדס ווידעשטאנד עגגעגגע־ווגצטע אונד גלויבט, שאן פריהער וואדע רוסס־לאנד דורך אינע דיפלאמאטישע טהאטיגקייט אי־דאפאס אינע שכטעדט וואדע. דייטער וויא דיא מאגארישע נאך אינערע אונגעטשלאססגן, אונערע פאליטיק מיססע דעם נכט דער פריהיהט אונד וועלבסטשטאנדיגקייט דער פאלקער עגטשפרעכען, ווייר דיפפען נכט צוגעבען, דאסס רוסס־לאנד דיא באלקאנפאלקער אונטערדרוקקע אונד דאסס עס יגע עהגמאלגע שטעללונג דאווגלבסס ווידער גווגגגע.

דיא אונטערפעללאציאן פערצעלס לייטעט:

האט דיא רעגיערונג דיא אבוכט זיך אבער דיא צוגעקקע אונד דיא אויסלעהונג יגגעם דריי־בונדעם, וועלכער אנלאסס דער דעלעגאציאנס־דטצונגען פאס נגטיגמאטן מגיסטער דעם אויסס־רען גגקגגגגבגגט וואהרדע, אגגגעגגער צו אויסגען?

אין אנבעטראכט דעסען, דאסס רוסס־לאנד יגגע ארמעע לאנגע אונערדר גרענגגע מיט פיעבער־האפטער אירע פערטעדרט, אבגלייך דאס פער־דאלטען אונערער אויסיאר־טיגען פאליטיק אונד אונערעם שטאאטעס הגגגגגגע קריגגרליגגע גרונד באט, אין אנבעטראכט, דאסס דיעע אנהייפגנג מיליטאר־שער קראפטע דערארטיגע אויסדרעגגגגגן אנגעגאט־טען האט וויא דיעם בלאסס אינע מאכט טהון קאנן, וועלכע זיך צו אינער גראססען קרעגגערישען אק־ציאן פארבעריישטע

אין אנבעטראכט דעסען, דאסס מאן איבער דיא רוסטגנ אונד דיא צוגעקקע דיעער רוסטגנגן נכט צווייפעלן קאנן.

פראגע אך דיא רעגיערונג, אב וויא נכט דיא צייט גגקאמגגן ווערדט דאדען צו ווירקגן, דאסס אגגערע אראגאע אים אויסיארטיגען אגגגע, גגבסס גגגגגגג

ריגען אנגאבע אן דאס מיניסטעריום האבע איך דיא בעפרייאונג מיינעם זאהנעם פאם שרייבען אם שבת נאך נ י כ ט איים דעם גרונדע פערלאנגט, ווייל איך ראבבינאטספערוועזער וואר אונד נאך יעטצט היע אונד דאראבבינישע פונקציאנען פערריכטע. איין אין דיעזעם זינע געהאלטענעם נעזוך ר י כ ע איך ע ר ס ט י ע ט צ ט א י ן. פריהער בע-גרינדעטע איך מיין פערלאנגען נור דאמיט, דאס מ י י ן זאהן זיך צום ראבבינער אויסצובילדען נעדענקט, וואפיר איך צייגניססע פאם ראש בית דין א. ז. וו. ביי-לעגטע. וואהרם דער מיניסטער זיינען איינגעגען ער-לאסס נ י כ ט בעאכטעט. איזט איגערקראליך, — דיא אנגעלעגענהייט ווירד דורך דיא אנזו פאן הערהן ברייער נעמאכטע אבזונג מיטטהיילונג נור נאך אינ-מערהאנגער. דער אינטערריכטסמיניסטער האט דיא בעקאנטע פערארדנונג ערלאסען, דאסס נור זאהנע פאן ראבבינערן אונד זאלכע שילער, יזעלכע זיך צו ראבבינערן איסבילדען נעדענקען, פאם שרייבען אם שבת בעפרייט ווערדען קאנען, איין זאלכער שילער אזט דער יונגע בריעער, מראמצדעם ווארדע זיין נעזוך אבגעוויעזען, זין בעריפט זיך נאך דער פאטער איך זיינע איינ-גע ראבבינישע פונקציאן, אונד מאן דארף מיט רעכט דארויף נעשפאנזט זיין, אב דער הערר מי-ניסטער איך דיעזעם נעזוך אבשלאגיג ערלעדיגען ווירד. נעשעהט דיעס. דאן זאללטע ו. עקסצעל-לענץ הערהם מיניסטעריאל-ערלאסס פאלגענדע פאראנדאך בריפען: דיעזע פערארדנונג איזט נ י כ ט ערזאם בייגען; דיעזע פערארדנונג איזט נ י כ ט אונד עס קאמעט נאר נ י כ ט איך דיא דורכפיהרונג דערזעלבען אן.

(אינ אינ צ י נ נ ן פ י ר ש ט א ק ק ר ר) שטעלדען דאמיט דער נאכבינ-טען פיר דיא נאכסטען טאגע אין איינסיכט, זאלל זיך אין דייטשלאנד דיא יונגסטע רומאנישע קא-מאריע יזעדערזאלען, יזעלכע דעם אנטעמיטען נ ח ע ר נ ע ל ן דער מין אנדערעם פערדיענסט האט. אלס נעגען דיא יודען נעהעמצט צו האבען, איינען אדדען בראכטע.

(אינ מ א ר ט י ר ע ר ד ע ס ט י-ס א - ע ס ל א ר ע ר פ ר א צ ע ס ס ע ס.) איים מ א ק א י ערהאלטען ווייר דיא בימטע מיט-צוטהיילען. דאסס דיעזער טאגע דארט איינער דער אם מ ט מ א ע פ ר ל א ר ע ר פ ר א צ ע ס ס אנגעקלאגט נעווארד-נען, אברהם ב ר י נ ן, אן ארמיה נעשטארבען איזט, ווערדעם ער אם קערקער נעשטאכטעט האט-טע. ווער ער אינגער ווידער. דאך ערזאהרטע ער זיך אונד ווינ פאמיליע. ווען איך קוממערליך. נון ליעגט ער אין קראנקליכעם ווייס מיט דריא אינ-

אין אנגעלעגענהייט דעס „פראנק-קאפעע.“

דא ווייר אין דיעזער אנגעלעגענהייט נאך אים-מער פיעלע אנפראגען בעקאממען. דרוקקען ווייר היער נאכמאלס דיא אנו פאן זר. ערהרווירדען הערהן ראבבינער סאלאמאן ש פ י ט צ ע ר איים ווי ען איבערמיטטעלטע צושריפט אב:

בעוה"י ווי ען, יום א' טו"ב טבת תרח"ם לפ"ק.

אן דיא לאבליכע רעדאקציאן דער „יידישען פעסטער צייטונג“ אין בודאפעסט.

אין נומ' 146 אדהרער נעעהרטען צייטשריפט פ אן פרייטאג, 30 דעצעמבער לעזע איך אונטער רובריק „אפפענער בריעף“ איינע אנפראגע אן מיך בעטרעפפס דער מיט מיינער אונטערשריפט צירי-קולירענדען הכשרים איבער צ מארץ (קאפעפע-סורראגאט) איים דער פאבריק דער הערהן היינ-ריך פראנק אהנע“ אין לינץ. אב דיעזעלבען עכט אדער נעפאלשט זינד. וואהריך איך דיא עהרע האבע, צו אנטוואהרטען, דאסס דיא הכשרים ע כ ט אונד נ י כ ט נ ע פ א ל ש ט זינד. דאסס נענאנטע פאבריק אונטער מיינער אבערא"יפיכט אונד אונטער שטעטער, פאן מיר דארט בעשטעללטער אי פ ו כ ט שטעהט, אונד דאסס יעדע פאן דארט קאממענדע וואארע, „פראנק-קאפעפע“ פ ע ר ל א ס ס ל י ך כ ש ר איזט.

אנדעם איך דיא פערערדטע רעדאקציאן אים פעראפפענטליכונג דיעזער מיינער אנטוואארט הא-ליכסט בימטע צייכנע איך אין האבאכטונגפאללער ערגעבענהייט

הק' בנימין זלמן סגל ש פ י צ ע ר.

דועלדוואיטה אונד מאנגעסמיטה.

אינטער דיעזעם טיטעל בענינגען ווייר אן דער ח י י ט ע ן נ ע מ מ ע ר אינזערעם בלאטטע מיט אינער ר י ן ע ר צ א ה ל ן: איים דעם לעבען דער יידישען געזעללשאפט אללערליי-סטער צייט.

דיא דועלל-יואיטה האט נערארט אין דען יונגסטען טאגען זא ווערר איבערהאנדנאממען, דאסס מ אן אין נעריכטען קרייזען יזעגען דעם קליינסטען, גע-רינגפיגסטען פאר פאללרעם אפארט צום צווייקאמפף שרייטעט. נעוויסען יודען, יזעלכע נערנע יודען שפארט אונד יעדע מארע מיטמאכען, שטעללען איך אין בעצוג איף דאס דועלל איהרען מאן. האלט מאן איהנען דיעזע טאהרהייט פאר. דאן פארהרען דיעזע הערהן עגטרסטעט איף אונד פ ר א ע ן, וואהרם דענן נערארט ז א אלס יודען נ י כ ט דען נעראהרען מיטה צייגען זאללען, דער יודע — מיינען זא — זאלל בעוויזען, דאסס איך ער קיין פיעללנג איזט. ווען מאן איהנען נזהארט, מיססטע מאן איהרע נאמען פיר איהרע נראהמען מינדיגען, קליינען קינדערן צוריקק. ווער דיעזער פאמיליע איינע קליינע נאבע צוקאממען ראססט, איבט איינע נראססע וואהלטהאט. עטוואינע שפעג-דען זינד צו ריכטען אן דיא אדרעססע זר. ערהרווירדען הערהן דעם הערהן ראבבינער דאוויד שיק אין טאקאי.

(ל ע א א ו נ ר ל ע א נ י ד א.) דער פאפסט האט אים אנלאסס דיעגם פרייסטער-יובי-לאומס ערקלארט. יעדעם קינדע אין ראם, וועלכעם אם 1-טען יאנוער נעבארען אונד דען נאמען „לעא“ אדער „לעאנידא“ ערהאלטען ווירד, אין שפאר-קאססענבוך מיט הונדערט לירע אנצולעגען. עס הא-בען זיך נור דריי-צעגען מיטטער זאלכער קינדער גע-מעלדעט. זא דאסס דיא פאפסטליכע קאססע קיינען גראסען שאדען דאבייא ליידעט.

(כ ר י ס ט ע ן - פ ע ר פ א ל נ ו נ ג א ן כ י נ א.) אין טעלעגראמם איים ס ה א נ נ-ה א י מעלדעט, דאסס אין דער פרייזיגן פ ו ק-י ע ן זיך פאנאטיכער צוזאממענגעראטטעט אונד עטוא צ ו י נ א נ צ ו נ כ ר י ס ט ל י כ ע ק י ר כ ע ן צ ע ר ש ט ע ר ט האבען. איינע דער כריסטליכען קירכען ווארדען נעדערנע-בראנט, אונד איינע נראבסט אנצאהל פאן איינגע-בארענען, יזעלכע צום כריסטענטהומ בעקעהרט וזא-רען, ווארדען נעדערנעמעצלט.

(צ ו י י י א מ א ק א ר ד ע ן.) אין מ א ק א ד זינד נילך צוויא בורשע זעלטאמע ווענטען אנגעגאנגען. דער איינע ווענטעטע, דאסס ער פ ר ינ פ צ ע ן פ א ר צ ו א נ ן ג ע פ י ל ל-ט ע ם ק ר ו ר ט אונד דער אנדערע, דאסס ער צ ע ה ן א נ ש ל י ט ט ק ע ר צ ע ן פ ס ס ע ן ווערדע. בידדע האבען אין איינעם נאסטהווע איה-רע אייפאבען געלאט אונד דיא ווענטע נעוואגען. נון פראגט עס זיך, וועלכער פאן דיעזען בידדען הערלען דען ריססען קרהנער אנס אינע ווירד זע-הען מאגען, ווענם צו עטוואס קאממט: דער קרהנט, אדער דער אנשלטטקרצען-פערצעה-הער? ווארהשיליך לעטצטערער. דענן דיא קא-זאקען זאללען זא עכעפאללס פייגרע דער קע-צענפרעססערוויא זיין.

(אין פ ע כ ש ו י א ר צ ע ר נ ע כ ע ל) האנגט ווייט איינגען מאגען איבער לאנדאן. דיעזער נעכעל מאכט עס אנמאגליך, איך עצהן ווייטטע ווייט צו עהען. דיא שטראססען לאנדאנס, אויא אללע פרייאט- אונד נעשאפטהייזער זינד מאנ אונד נאכט בעלייכטעט. פאן איינעם מאנ ווייססען דיא לאנדאנער אונטער זאללען אינשטאנדען ווייט איינגען מאגען נ י כ ט מעהר.

פ אָ ל ל י ע ט אָ ן.

דועדל-ויאיטה אונד מאנגעסמיטה.

1.

ווייר פיהרען דען נעגייגען לעזער אן דען האמבורגער האפען, וא עכען דיא אנקינפט דעס פאסדאמפפשיפפעס „פרייזיא“ עזוואהרטעט ווירד.

פאר דער לאנדונגסשטעלע שומעלט זיך שאן דייט מעהרערען שטעהען אינע בונטע מענגע אומהער. לייגט איים דען פאנטהמפפען קרייזען נעהען דאנזאם אויף אונד אב, אנדערע שטעהען אין גרופפען בייזאמען אונד פליידען.

עס איזט אין הערלינגער, זאנגגער פיהרונגס-מאנען.

עטוא אינע האלבע שטונדע פאר דער סטאנלייוי-שען אנקונפפט ווייט דעס שיפפעס „פרייזיא“ וואר עס, אלס פאן דער שפארט הער אינע עלענאנט עקזיפאשע הע-אנאללטע אונד אם קאם דעס האפענס האלט מאכטע, דער דייגער שפראנג פאן דענם שיפ. אפפנעט דען וואנגנשאנ אונד אין אלטערע הערר שטעהט אויס דעס קופפע אונד האלף אינגער יונגען דאמע, אפפענבאר דייגער מאמטער, בים אונטשיינען. דעס אלטען הערהן זאהן מאן עס אן דייגער עטוואס גנבקקקשען האלטונג אונד אן דייגעם פרייגנדען אונד דאך וכגרן ווגדגן אן. דאסס ער אין דייגער קוייפמאנן דייא. ער דייגסט דעס שאנען מארדען, וועלכעם אינע עדענאנגט פרהלינגס-קליידונג טרוג. דען אם אונד וואללט עס גור לאנדונגסבריקקע פיהרען, אלס אויס אינער נייגגס פאן אפפיציערען פערשיעדענער וואפפענגאטטונגען. ווערכע דייטלאכס שנאדען אונד אינע הייטערע אינטערהאלטונג פ הרשע, 2 פרייגנען אם אויף דען ארטען הערען אונד דינע מאמטער צוגשרשען. עס וואהרן: אין הוסארען-ליטנאנט אונד אין נאדע-הוסנמאן.

דער ליטנאנט וואר אן דיא דייגט דעס מארגענס נעגרייגען, וואהרענד דער הוסנמאן נעבען דעם פאמטר הינגרייגט. אלס נון דער אלטע הערר אים אויפגר דעס נעגט פראגטע דען אם דייגער מאמטער לאנגעלאסטען האט-טע, בגנמטעט דער ליטנאנט דיא נערגענוהייט. דעס מארגען דייגען אם אנגיבטען אונד אינע אייגגע שרייבע פאראיסגנגען, וואהרענד דיא ביידען הערהן הינטער אהנען עטוואס צוריקקבלייבען.

אם דייגנען מינוטען ערסט האטטע דער ליטנאנט אין נעגעלרשאפט דער אפפיציערע לייט אונד פאמט אים נעראددען נעלאכט: „ישטע וואר ער נאנען דייא אויסגע-שיטט“ ער זאה שאמכטענר אים, לייגט דען קאפף האנ-נען אונד גנג שטיפ נעבען דעם שאנען מארגען אונטער, וועלכעם אהן שאלקהאפט אם דער דייגט אנזאה אונד העלל אויסגאכטע. אלס אהר בעלייטער דאנאר אינגן לייטען דייגער פרינגרטען לייגט.

דער ליטנאנט ערהאב דען קאפף מיט דעם בלאנ-דען, גל אפפנגבריפפטען הארר, קלעטטע זיין אינגנגלאר אויף דיא נאזע אונד ווארף אינגען בליקק צום הוסנמאל הינגיף, אונדגם ער מעהר הייגט, אלס שפראך: „דייא מיטלייד אלאן דיא דאך דינד, פייללין מאחידדע!“

דאס אנגעלעגענהייט דעס „פראנק-קאפעפע.“

דא ווייר אין דיעזער אנגעלעגענהייט נאך אים-מער פיעלע אנפראגען בעקאממען. דרוקקען ווייר היער נאכמאלס דיא אנו פאן זר. ערהרווירדען הערהן ראבבינער סאלאמאן ש פ י ט צ ע ר איים ווי ען איבערמיטטעלטע צושריפט אב:

בעוה"י ווי ען, יום א' טו"ב טבת תרח"ם לפ"ק.

אן דיא לאבליכע רעדאקציאן דער „יידישען פעסטער צייטונג“ אין בודאפעסט.

אין נומ' 146 אדהרער נעעהרטען צייטשריפט פ אן פרייטאג, 30 דעצעמבער לעזע איך אונטער רובריק „אפפענער בריעף“ איינע אנפראגע אן מיך בעטרעפפס דער מיט מיינער אונטערשריפט צירי-קולירענדען הכשרים איבער צ מארץ (קאפעפע-סורראגאט) איים דער פאבריק דער הערהן היינ-ריך פראנק אהנע“ אין לינץ. אב דיעזעלבען עכט אדער נעפאלשט זינד. וואהריך איך דיא עהרע האבע, צו אנטוואהרטען, דאסס דיא הכשרים ע כ ט אונד נ י כ ט נ ע פ א ל ש ט זינד. דאסס נענאנטע פאבריק אונטער מיינער אבערא"יפיכט אונד אונטער שטעטער, פאן מיר דארט בעשטעללטער אי פ ו כ ט שטעהט, אונד דאסס יעדע פאן דארט קאממענדע וואארע, „פראנק-קאפעפע“ פ ע ר ל א ס ס ל י ך כ ש ר איזט.

אנדעם איך דיא פערערדטע רעדאקציאן אים פעראפפענטליכונג דיעזער מיינער אנטוואארט הא-ליכסט בימטע צייכנע איך אין האבאכטונגפאללער ערגעבענהייט

הק' בנימין זלמן סגל ש פ י צ ע ר.

בעטטען חרושים, דאס מאכט איהר הארען:
דא ברויך מאן זיך נישט צו ווערען אין צו קערהרען,
אללעס מאכט זיך פאן זיך אללין.
דיא מאטראצען, א גבורה פיר א יעדען!
מאן מיינט פשוט, דאס מאן ליעגט אין גן עדן,
יעטצט האבען מיר דערלעבט דען הייליגען שבת נחמן,
בעטען מיר איך רחמן:
האבט רחמנות איבער אייער טהייערעס געלד
אין קויפט נישט פארנישטער פלאטעס אין דיא וועלט,
קויפט צו אזו בנאמנות, איהר ווערט א ברכה מאכען,
דאס הערן ווערט אייך פאר שמחה לאכען.
פיר געלד — אבער גאר ווייניג
ווערט איהר אנפיללען אייער זיאהנגעג
מיט פארנישטער שען אין פיין,
אללעס מלא טעם אין הן.

הרי את מקודשת לי.

חתנים אין בלות, הערט מיך נור צו,
הרי את מקודשת לי בטבעת זו.
זאלל דער חתן נור אין קאזונגען האלל ואגען,
ווערט איהר איך גאר נישט האבען צו בעקלאגען,
איהר ווערט זיין גלוקלוך אללע צייט
איהר ווערט האבען נחת אין פייד.
איהר ווערט האבען קינדער נעראסהעגע,
אין מייל יעהרען אייך פלעהרען טויבען געבראטענע,
איהר ווערט לעבען גלוקלוך, צופרידען, בשלום,
איהר ווערט נישט האבען, נימאמאל א בעזען חלום
איהר ווערט זיין קצינים, עשירים ארומים
עם ווערט דיא איהר זיין תמיד שמחה פורים.
קא יעגעגע האלל! גאר א גבורה,
א האלל, א פראכט פון א צורה,
שאן, גראס, קאמאר, בעקוויעם לופטע,
פראכטפאללל, דיא דאס גן עדן אייא ליבטע.
אין דיעזע האלל, דיא יעדען גלוק בעגעגנט
נעבט מיר, דאר עם פיר ארמע נעשענקט
פיר מיטעל אונד רייכע גאר בולנע
אונד בעהאנדעט יעדען גליך, אדם אונד רייך קיין חלוק.

מאגמורז.

פאן ווייטע דער סעקעלהידער איזט, אר-
מהראאקסען נעמיינדע זיך אין שיהט ובודק, דער
אין טהמטייער בעל תפילה, קוראא ומוהר איזט, אונד
פאן 3 אנערקאנטען רבנים זאיאהל קבלה. אללס
איך דאבעל איזט אנגענאמען. — נעהאלט 6 פל. יאה-
רענטלך, בעקוועמליכע וואהנונג אונד בעדייטענדע
נעבען-עמאלומענטע. דיא ריינשפעזען ווערדען נור
דעם אקצעפטירטען פערזענען.

Székelyhid (Com. Bihar), 4. Jänner 1888.

MARKUS GROS, Präses.

של פסח.

שלוויאוויטץ של פסח מיט רבשר פאן הרב
תנאין אב"ד דפה, איינגע ערציינונג. בעסטע
קוואלטאט, פערזענדע איך מיט נאכנאהמע
אין געבינדען פ. 20—50 ליטער פיר 36 קר. פר ליט.
" " " 34 " " 100—50 " " "
" " " 33 " " 250—100 " " "
אין געבינדען פאן 250 ליטער איינזענדע 30
פל. פער הונקאליטער.
אללעס זאמט פאס, אב באהנשטאציאן
Szilágy Somlyó.

Baruch Steiner,
Sliwovitz-Händler in Silágy-Nagyfalu.

מצות-מאשינע.

נור איינמאל געבויטט. אין פריצילינסקעס צישנאנדע
קאפפלעס, מיט זאמטליכען האנדוועדקסציינען בילדינג צו
האבען ביא

Podvinecz u. Heisler,
Budapest, váczi-ut 27 szám.

בעאכטענסווערטה פיר פרעמדע!

איך בעזעהרע מיך, אנצוציינען, דאס איך איינע

מישר קאפפעע אונד **מילכהאללע**

בלי שום חשש אונד בהכשר גמור

„צור שטארט יאפפע"

ערפאפנעט האבע, וא מאן אויך פארצייליכעס
בוטטער- אונד מילכ-באקקווערק
בעקאממט.

אום פיעלווייטיגען צושפרוך ביטטעט

Weisz Bernát,
Budapest, Rombachgasse 15.
„ZUR STADT JAFFA".

דיא קאז. קאנז. פריוו. דאמפף-ציכאריען-פאבריק
פאן

פאסט מאיערהאף אז. ווישטמאיער

אין טארנאו (גאליציען)

ערצייגט אללע ארטען מורראגאט-קאפפעע פיינסטער
קוואלטאט צו בילליגסטען פרייזען אונטער גאראנ-
ציע בוי. שלעכט גאזי ציריק ומנו ובפרט של
הרבנים הצדיקים חקרושים גאזי ארץ אשר מפיהם
אנו חיים ומימיהם אנו שותים בקשת מרה משה
דוד פרידמאן שליטא ממשאדטקאי ומרה
יחזקאל הא לבערשטאם שליטא נשיגאיא
ומרה ברוך הא נגר שליטא מוזיגצא, ובכתי
הצדיקים אנם משתמשים רק בחיטה הזאת
כאשר העידו בעצמם הנ"ל בכתבידם.

פריילוסטע עט הכשרים גראטיס אונד פראנקא.

K. K. Priv. Galizische Dampf-Cichorien-Fabriks-Gesellschaft
FAST, MAYERHOFF & WITTMAYER Tarnow.

Nur echt mit dieser Schutzmarke.
Professor Dr. Lieber's
Nerven-Kraft-Elixir

zur dauernden Heilung der hartnäckigsten Nervenleiden, besond. Bleichsucht, Angstgefühle, Kopfleiden, Migräne, Herzklopfen, Magenleiden etc. — Näheres besagt das der Flasche beiliegende Circulär. — Gegen Einsendung oder Nachnahme zu haben i. d. Apoth. in Flaschen à fl. 2.—, 3.50, 6.50.

Haupt-Dep.: Apoth. Josef von Török Budapest.

Alte berühmte echte
St. Jacobs-Magentropfen
der Barfüsser-Mönche.

Zur sicheren Heilung von Magen- und Nervenleiden, auch solcher, die allen bisherigen Heilmitteln widerstanden, spec. chronischer Magenstarrh, Krämpfe Angstgefühle, Herzklopfen, Kopfschmerzen etc. — Näh. in dem jeder Flasche beiliegenden Prospect. — Zu haben i. d. Apoth. 1 Fl. fl —.60 kr., gr. F fl. 1.20.

Haupt-Dep.: Apoth. Josef von Török Budapest.

מצבות.

ארנאלד מאהן'ס גראבשטיינלאגער

Budapest, Waitzner-Boulevard Nr. 5.

(אן שבת אונד יו"ט געשעסען.)

עמפפיעהלט זיך אללען ענען, ווערבע דיא שריינע
אפפלעמט דעם גראבשטיינזעטצען צו ערפיהרען
האבען. — זעהר שאנע גראבשטיינע איים מארמאר
אונד גראנים זינד אין גראסער איינוואהל פארהאנ-
דען. קארדעקטע גראווירונגען, זעהר שאנע שריפ.
מען מיט עכטער פערגאלדונג ווערדען בעסטענס
אויסגעפיהרט.

לאהנגעדער נעטענפערדינגסט!

ווער זוכען זאל דיא פערזאנען צום פערקויפע
פאן לאזען איך האטען אים ענגע דעם נ.-א.
XXXI פאס יאהרע 1883 אז. נעזיאהרען האהע
פראוויזיאן, עוינגטווערל פיקסעס גע-
האלטן.

Hauptsädtische Wechselstuben-Gesellschaft
ADLER & Cie, Budapest

וויכטיג פיר ליידענדע.

דיא נייעסטע ערפינדונג איזט דאס פארטאס-
שיץ, מיט סעפאראטער ווערהיטטספאהרטיגט
בעזעהטענג בריוכבאנד, וועלכעס אויס ווייכעם גומי
ערצייגט איזט אונד זיך לוזט אויזבאנד דער בעוויהס
מעסען ארצט אם בעסטען בעזוואהרט, נאכדעם עס
אמסטעליכע בייא אנדעזען בר כבאנדען פארהאנדען
דיא מאנגער בעזעיטיגע אונד דען פארטהייל האט, דיא
אבריגשטיגע דעם בריוכבאנדעס אן, דער הופטע, דאס
אויסדריינגען דעם בריוכעס אונד אללע פארהאנדענען
אינאנגעהעליכקייטען צו פערהינדערן אונד. קאנן זיך
וואהל אן תערען, דיא אויך פאן דאמען אונד קינ-
דער זעהר ליעבע געטראגען ווערדען. פרייזע איינ-
וויטע 6—8 פל., דאפפעלט 10—16 פל. פיר קינדער
3 אונד 5 פל.

נראססע דאנער אין ענגליטשען אונד פראנצאו-
שען פערפרייבונגען, הופפענזאר ע., נאכגעלאס-
דאשען, בריוכבינדען, אייזענאפעראר, דאפפעלדרי-
שטרופפען, לופטפאלטפערן אונד אללען צור קראנ-
קענפלעגע נאטהיגען נעזונדהייטס-אר דען בילליג-
טען פרייזע. עכטע פראנז, אונד אמעריקאנישע
נוממי- אונד פיסטלאזען (פראוויזיאנס) פער
דעמער, 3—6 פל. BRÜDER PÁRTOS
Bandagenfabrikanten, Budapest, IV..
Kronprinz-(Herren-)gasse 4.

ביא בעשעללונגען ערווטען ווייר אים דאס מאסס
דעס בעקלעמאנטען.

וויכטיג פיר ריגאליעגן-פאבעער.

רום, שלוויאוויטץ, טרעבער, ליקאדע אונד
עסיג ערצייגט מאן אהנע אפפאראט בילליגסט מיט
עסיגגעזען אונד אטמעזישען אזען פאן

ארנאלד וואטטעריך

בודאפעסט, מאגאזינסטץ, נעבענגעבע דעם אויר. טעמפל.
אפפעריירט פערזענר: הויזענבלאזע, וויינבלאזע, גלי-
צערן, עגטווירנגספלוזע, מיטטעל געגען אללע
ווייג-קראנקהייטען עצט. פערזענר: הימבעריאפט אונד
צוטראגזוואסט פיר גאזע-פיללען. דאנן: טעמפ.
גלאזגוויסס, וואשבלוזאבען, קארבאלוירע אונד
מארבאלקאלק. פרייזקוראנט אונד מאנופ-
לאצאנסבעזער אן אללען שפראכען נראטיס.

STERNBERG ARMIN,
Musik-Instrumenten-Fabrik,
Budapest, VII. Bezirk, Kerepeserst. 36.

נייעסטעס הארמאניאומפלאטע מיט 12 קלאפפען, הויך לייג-
טעס בלאזען אין דאס מוזשעזיקס שפיעלען דיא זעהר אנ-
גענעהמען מאגע אז. מאן יעדיגמאנן זאהרס לייגט צו ער-
לערנען. פרייז 2 פל. מיט 300 דער פערשיעדענסטען מוזיק-
אינשטרומענטע אללרלייסטרייטע קאמאלאגע נראטיס אונד
זראנקא. אינבער הארמאניקא אונד הארמאניאס סעמאראנ
אללרלייסטרייטע קאמאראגע.